

647510

M/A-2020

BA0SanCC6170

Seat No : _____

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination
March/April -2020

SANSKRIT: P17 SANKHYA KARIKA(CORE - 17)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- प्रश्न-१ नीचेनामांथी कोष्ठपक्षे द्वे कारिकाानी अनुवाद करो. (18)
- Que-1 Translate and explain of any two karika's of the following: (14)
- (1) असदकरणादुपादानग्रहणात् सर्वसम्भवाभावात्।
शक्यस्य शक्यकरणात् कारणभावात् च सत्कार्यम्॥
 - (2) पुरुषस्य दर्शनार्थं कैवल्यार्थं तथा प्रधानस्य।
पङ्गवन्धवर्दुभयोऽपि संयोगस्तकृतः सर्गः॥
 - (3) भेदानां परिणामात् समन्वयात् शक्तिः प्रवृत्तेश्च।
कारणकार्यविभागात् अविभात् वैश्वरूप्यस्य॥
 - (4) रङ्गस्य दर्शयित्वा निवर्तते नर्तकी यथा नृत्यात्।
पुरुषस्य तथात्मानं प्रकाश्य विनिवर्तते प्रकृतिः॥
- प्रश्न-२ सांख्य मतानुसार 'सत्कार्यवाद' समझावो. (18)
- Que-2 Explain 'सत्कार्यवाद' according to Sankhya. (14)
- अथवा/OR
- प्रश्न-२ सांख्यदर्शन अनुसार 'प्रमाणविचार' समझावो.
- Que-2 Explain according to 'प्रमाणविचार' sankhya Philosophy.
- प्रश्न-३ सांख्यदर्शननी सांख्याचार्य परंपरा विशे माळिती आपो.
- Que-3 Give the information about 'सांख्याचार्य परंपरा' of Sankhya Philosophy. (18)
- अथवा/OR
- प्रश्न-३ सांख्य मतानुसार प्रकृति विशे विस्तृत माळिती आपो.
- Que-3 Give the information about 'प्रकृति' according to sankhya. (14)
- प्रश्न-४ सांख्य मतानुसार 'सर्गरचना' समझावो.
- Que-4 Explain 'सर्गरचना' according to Sankhya. (18)
- अथवा/OR
- प्रश्न-४ सांख्यदर्शननी उद्भव अने विकास ज्ञावावो.
- Que-4 Explain origin and development of Sankhya Darshana.
- प्रश्न-५ नीचेनामांथी कोष्ठपक्षे द्वे विशे नोध लपो.
- Que-5 Write a short note on any two of the following: (14)
- (1) गुणत्रयः।
 - (2) नवधातुष्टयः।
 - (3) कैवल्यम्।
 - (4) पुरुषः।

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination

March/April -2020

SANSKRIT: P18 BHASHA VIGNAN(CORE - 18)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

प्रश्न-१	ध्वनिपरिवर्तननां कारणो विस्तारथी समजावो.	(१४)
Que-1	Explain in detail the causes of phonetic changes.	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-१	ध्वनि अेटवे शु? व्यंजन ध्वनिओना विकासनी यथा करो.	
Que-1	What is vowel? Discuss the consonant of sounds development.	
प्रश्न-२	ध्वनिवर्गीकरणना आधार विस्तारथी समजावो.	(१४)
Que-2	Explain in details depends of sounds classification.	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-२	संस्कृत ध्वनिओनी संप्र्यात्मक विशेषता सविस्तार नोध लभो.	
Que-2	Write a detailed note on prosodic features of Sanskrit sounds.	
प्रश्न-३	पद परिवर्तनना कारणोनी विस्तृत यथा करो.	(१४)
Que-3	Explain in detail the reasons of word derivation.	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-३	शब्द अने पद वय्येनो भेद विस्तारथी स्पष्ट करो.	
Que-3	Explain in detail the difference of 'शब्द' and 'पदम्'.	
प्रश्न-४	पदपरिवर्तन अने ध्वनिपरिवर्तन वय्येनो भेद विगते यथा.	(१४)
Que-4	Discuss fully difference between 'ध्वनिपरिवर्तनम्' and 'पदपरिवर्तनम्'.	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-४	पदोना वर्गीकरण पर सविस्तर नोध लभो.	
Que-4	Write a detailed note on classification of morphemes.	
प्रश्न-५	नीयेनामांथी कोष्ठपञ्च भे पर टूकनोध लभो.	(१४)
Que-5	Write short notes on any two of the following:	(14)
	(1) संस्कृत स्वरध्वनिओनी विकास	
	(The development of Sanskrit – vowels)	
	(2) भाषानां नवा शब्दोनु आगमन	
	(The reasons of introduction of new – words)	
	(3) लिङ्ग, वयन अने विभक्ति	
	(Sign, number and case)	
	(4) स्वरवर्गीकरणम्।	

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination

March/April -2020

SANSKRIT: P19 ARTHSHASHTRA ADHIKARAN - 1(CORE - 19)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

प्रश्न-१	नीचेनामांथी कोठपण्ण ढे पर नोध वण्णो.	(१४)
Que-1	Write in detail any two of the following.	(14)
	(1) एष त्रयीधर्मश्चतुर्णां वर्जानां आश्रमाणां च स्वधर्म स्थापना दौपकारिकः।	
	(2) कृत्स्नं हि शास्त्रमिदमिन्द्रियजयः।	
	(3) वास्तुकप्रशस्ते देशे सप्राकारपरिखा द्वारमनेक कक्षपरिगतमन्तः पुरं कारयेत्।	
	(4) कृषिपशुपाल्यो वाणिज्या च वार्ता।	
प्रश्न-२	कौटिल्यना ज्णवन, समय अने डवन पर सविस्तर नोध वण्णो.	(१४)
Que-2	Write a detailed note on the life, time and literary work of kautilya.	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-२	कौटिल्यकावीन शासन व्यवस्था समज्णवो.	
Que-2	Explain the कौटिल्य काले शासन व्यवस्थाः।	
प्रश्न-३	कौटिल्यना अर्थशास्त्रनी शैली पर नोध वण्णो.	(१४)
Que-3	Write a detailed note on the style of the कौटिल्यस्यार्थशास्त्रः।	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-३	भारतीय राजनीतिनो उद्भव अने विकास वर्णवो.	
Que-3	Describe the origin nature and development of Indian politics.	
प्रश्न-४	कौटिल्यना अर्थशास्त्रमां निरूपित राजययनि विगते समज्णवो.	(१४)
Que-4	Explain fully the described राजचर्चा in the अर्थशास्त्र of kautilya	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-४	कौटिल्यना अर्थशास्त्रमां 'अमात्यनियुक्ति' अंगेना जुडा जुडा स्मृतिकारोना विचारो वर्णवो.	
Que-4	Describe the different view of smrutikar about 'अमात्यनियुक्तिः' कौटिल्यस्यार्थशास्त्रः।	
प्रश्न-५	नीचेनामांथी कोठपण्ण ढे उपर विवेचनात्मक नोध .	(१४)
Que-5	Write a short note on any two of the following:	(14)
	(1) आन्वीक्षिकीविद्या।	
	(2) दूतप्रणिधिः।	
	(3) पुरोहितः।	
	(4) राजपुत्ररक्षणम्।	

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination
March/April -2020

SANSKRIT: P20 SHRIMADBHAGVADGEETA ADHYAYA 10 TO 18(CORE - 20)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનો આવશ્યક વિવરણ સાથે અનુવાદ કરો. (૦૮)
- Que-1(A) Translate the following any 'two' shlokas with necessary explanation. (08)
- (1) મત્કર્મકૃત્મત્પરમો મમ્દક્તઃ સન્નવર્જિતઃ।
નિર્વેરઃ સર્વભૂતેષુ યઃ સ મામેતિ પાણ્ડવ॥
 - (2) શ્રેયો હિ જ્ઞાનમભ્યાસાજ્ઞાનાધ્દયાનં વિશિષ્યતે।
ધ્યાનાત્કર્મફલત્યાગસ્ત્યાગાચ્છાન્તિરનન્તરમ્॥
 - (3) इदं शरीरं कौन्तेय क्षेत्रमित्याभिधीयते।
एतद्धो वेतिं तं प्राहःक्षेत्रज्ञ इति तद्विदः॥
 - (4) જ્ઞાનં જ્ઞેયં પરિજ્ઞાતા ત્રિવિધા કર્મચોદના।
કરણં કર્મ કર્તેતિ ત્રિવિધઃ કર્મસંગ્રહઃ॥
- પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોની પૂર્તિ કરો: (૦૬)
- Que-1(B) Fill up any two of the following verses : (06)
- (1) અનપેક્ષઃ શુચિ સ મે પ્રિયઃ॥
 - (2) યે તુ ધર્મ્યા મે પ્રિયાઃ॥
 - (3) મમૈવાંશો કર્ષતિ॥
 - (4) અહં વૈશ્વાનરો..... ચતુર્વિધમ્॥
- પ્રશ્ન-૨ શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા અને બ્રહ્મસૂત્ર વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)
- Que-2 Clarify the relationship between "શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા" and 'બ્રહ્મસૂત્ર'. (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૨ ઉપનિષદ્ શબ્દનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી, ઉપનિષદ્નાં મુખ્ય સિદ્ધાંતો વર્ણવો. (૧૪)
- Que-2 Explain the term 'ઉપનિષદ્' and discuss the main Principals of 'ઉપનિષદ્'. (14)
- પ્રશ્ન-૩ વિશ્વરૂપદર્શનયોગ (અધ્યાય - ૧૧)નો સારાંશ આપી ગીતામાં તેનું મહત્વ સમજાવો. (૧૪)
- Que-3 Summarize the 'વિશ્વરૂપદર્શનયોગઃ' and explain it's importance in the ગીતા. (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૩ શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા અધ્યાય - ૧૬ (દૈવાસુરસંપદ્વિભાગ યોગ) નો સારાંશ આપી, ગીતામાં તેનું મહત્વ સમજાવો. (૧૪)
- Que-3 Give the summary શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા - અધ્યાય ૧૬ (દૈવાસુરસંપદ્વિભાગ યોગ) and explain its importance in geeta. (14)
- પ્રશ્ન-૪ ભક્તનાં લક્ષણો આપી, ભક્તિયોગ વિશે સમજાવો. (૧૪)
- Que-4 Describe the explain about bhaktiyog by giving features the bhakt. (14)
- અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૪ "ગીતા જીવન જીવવાની કળા શીખવે છે." - ચર્ચા. (૧૪)
- Que-4 "Geeta teaches the art of life living" - discuss. (14)
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો: (૧૪)
- Que-5 Write a short note on any two of the following: (14)
- (1) ગુણત્રયમ્।
 - (2) વિભૂતિયોગઃ।
 - (3) ॐ તત્ સત્।
 - (4) કરિષ્યે વચનં તવ।

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination

March/April -2020

SANSKRIT: P21 SANSKRIT BHASHA AND SAHITYA (CORE - 21)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

प्रश्न-१	नीचेनामांथी कोठपक्ष वे श्वोकोनी भाषांतर करो.	(०८)
Que-1(A)	Translate any two of the following.	(08)
	(1) राज्यं निर्जितशत्रु योग्यसचिवे न्यस्त समस्तो भर सम्यकपालनलालितः प्रशमितो शेषोपसर्गाः प्रजाः। प्रद्योतस्य सुती वसन्तसमयस्त्वं चेति नाम्ना धृतिं कामः कामुपेत्यं पुनर्मन्ये महानुत्सवः॥	
	(2) दुर्वारं कुसुमशरव्यथा वाहन्या कामिन्या यद्भिहित पुरः सखीनाम्। तदभूयः शिशुशुकसारिका भिरुकतं धन्याना श्रवणपथातिथित्वमेति॥	
	(3) पुरः पूर्वमेव स्थगयति ततोऽन्यामपि दिश कमाकामद्भियुमपुरविभागास्तिरयति। उपेतं पीनत्वं तदनु भुवनस्येक्षपफलं तमः संघातोऽपं हरति हरकण्ठधुतिहरः॥	
	(4) प्रापाः परित्यजत काममदक्षिपं मा रे द्दक्षिपा भवत मद्रचनं कुरूध्वम्। शीघ्रं न यात यदि तन्मुषितः स्थ नूनं याता सुदुरमधुना राजगामिनी सा॥	
प्रश्न-१(ब)	पूर्वापर संदर्भे आपी समजावो (कोठपक्ष वे)	(०६)
Que-1(B)	Explain with reference to the content (Any two) :	(06)
	(1) अचिन्त्यो हि मपिमन्तोषधीना प्रभावः।	
	(2) कष्टोऽयं खलु भर्त्यनावः।	
	(3) अहो प्रमाद परिजनस्य।	
	(4) सखि इद्रशः चित्रफलकत्वा आनीतः।	
प्रश्न-२	रत्नावलीनुं पात्रावेधन करो.	(१४)
Que-2	Give a character – sketch of रत्नावली	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-२	रत्नावलीनुं अेक नाटीका तरीके मूल्यांकन करो.	
Que-2	Evaluate रत्नावली as a नाटिका.	
प्रश्न-३	नीचेनामांथी कोठपक्ष वे टुकनोध वधो.	(१४)
Que-3	Write notes on any two	(14)
	(1) रत्नावली शीर्षक (The title रत्नावली)	(2) चित्रकलक प्रसंग।
	(3) मदनमहोत्सवः।	(4) यौगन्धरायण – पात्र (character of यौगन्धरायण)
प्रश्न-४	नीचेनामांथी कोठपक्ष वे छंद वक्षष उदाहरण सडित समजावो.	(१४)
Que-4	Define any two meters of the following and explain their structure with illustrations.	(14)
	(1) पृथ्वी	(2) मन्दाक्रान्ता।
	(3) शिखरीणी	(4) शार्दूलविक्रिडित।
प्रश्न-५	नीचेनामांथी कोठपक्ष अेक पर संस्कृतमां नीबध वधो:	(१४)
Que-5	Write an Essay in Sanskrit any one of the following.	(14)
	(1) उद्यमेन हि सिद्धयन्ति कार्याणि।	(2) संडेध शक्तिः कलौ युगे।
	(3) राष्ट्रभाषा संस्कृत।	(4) कालिदासः।

647510

BA0SanCC622A

Seat No : _____

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination

March/April -2020

SANSKRIT: P22 SHASTRIYA NIBANDHO(CORE - 22)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

प्रश्न-१	भारतीय दर्शनमां 'आत्मतत्व'.	(१४)
Que-1	'Aatmataya' in Indian Philosophy.	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-१	आदि शंकराचार्यनुं जिवन अने कवन.	
Que-1	Life and work of Aadi Shankracharya'.	
प्रश्न-२	भारतीय दर्शनमां भोक्षवियार.	(१४)
Que-2	The idea of salutation in Indian philosophy .	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-२	ऋग्वेदकावीन धर्मनुं स्वरूप.	
Que-2	The form of Religion in Rigved Era.	
प्रश्न-३	अवंकारशास्त्रना संप्रदायो.	(१४)
Que-3	Sects of Rehetoric	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-३	भारतीय दर्शनमां सांख्यदर्शननुं योगदान.	
Que-3	Contribution of Sankhya Darshan' in Indian Philosophy	
प्रश्न-४	भरतनुं रससूत्र (अभिनव टीका साथे)	(१४)
Que-4	'Ras sutra' of Bharat (with Abhinav Tika) .	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-४	आनंदवर्धननो ध्वनिवियार	
Que-4	'Dhvani vichar' of Anand Vardhan.	
प्रश्न-५	काव्यशास्त्र, व्याकरण तथा भीमांसामां शब्दार्थ-वियार.	(१४)
Que-5	The idea of literal meaning in poetic and grammatical criticism	(14)
	अथवा/OR	
प्रश्न-५	वामननो रीतिवियार	
Que-5	'Riti – vichar' of Vaman.	

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination

March/April -2020

FOUNDATION COURSE IN ENGLISH -6(FOUNDATION - 6)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- Q.1(A) Answer the following in one line: (Any Five) (05)
- (1) Who has written the play *The Never-Never Nest*?
 - (2) Who is the main victim in *Refund*?
 - (3) Write the full name of Chekhov.
 - (4) How many characters are there in the play *The Proposal*?
 - (5) Who has written the books – *Heart of Darkness*, *Lord Jim*, *Victory* etc?
 - (6) To whom Harry will marry when he will return from the sea?
 - (7) When did Eugene O'Neill die?
- Q.1(B) Write short notes: (Any Two) (09)
- (1) The validity of Wasserkopf's demand
 - (2) Character of Lomov
 - (3) The question of belonging in *The Hairy Ape*
- Q.2 Answer the following questions in four to five lines: (Any Four) (14)
- (1) Why did Aunt Jane react negatively to the installments?
 - (2) Who deserves credit for the result?
 - (3) How did Lomov insult Chubukov?
 - (4) What was Natalya's reaction in finding out about the proposal?
 - (5) How did Bessie react to Harry's return?
 - (6) Is Yank the hero in the play or an antihero? Explain.
 - (7) What is the significance of Yank meeting the gorilla?
- Q.3 Write letters on Any Two of the following: (14)
- A. Inviting a cousin to join Navratri festival in your town.
 - B. Complaining to the Police Commissioner of your city about miscreant gang's terror in your colony.
 - C. Inviting a friend to join an NGO to help poor people come out in post-pandemic situation.
- Q.4 Reshape the following stories and suggest suitable titles: (Any Two) (14)
- A. Once upon a time, there was a beautiful stream that flowed by a stony hill. A small village stood by this stream and the people of this hamlet used its water for their daily needs. One day, two women started to gossip and forgetful of their belongings, both of them left their pots by the stream. One of the pots was of brass, another of earthenware. When the tide rose, the swollen waters carried off both the pots downstream. The earthenware pot struggled to keep itself away from the brass one. Seeing this, the brass pot called out to the earthen pot: "Why are you afraid, my friend? I will not strike you." The earthen pot replied, "That is alright. But if I come too close to you, I will break. You are too tough and I am so weak. Whether I hit you, or you hit me, I shall be the one to suffer for it."
 - B. On one fine summer's day in a field a Grasshopper was hopping about in a musical mood. An ant passed by bearing along with great toil an ear of corn he was taking to the nest. The grasshopper invited the ant to sit for a chat with him. But the ant refused saying that "I'm storing up food for winter". "Why don't you do the same?" asked the ant to the grasshopper. "Pooh! Why bother about winter?" said the Grasshopper; we have got enough food at present." But the Ant went on its way and continued its toil. Finally, when winter came, the Grasshopper found itself dying of hunger, while it saw the ants distributing corn and grain from their storage. Then the Grasshopper understood that it is best to prepare for the days of necessity.

C. On a hot summer day, a fox wandered across the jungle in order to get some food. He was very hungry and desperately in search of food. He searched everywhere, but couldn't find anything that he could eat. His stomach was rumbling and his search continued. Soon he reached a vineyard which was laden with juicy grapes. The fox looked around to check if he was safe from the hunters. No one was around, so he decided to steal some grapes. He jumped high and high, but he couldn't reach the grapes. The grapes were too high but he refused to give up. The fox jumped high in the air to catch the grapes in his mouth, but he missed. He tried once more but missed again. He tried a few more times, but couldn't reach. It was getting dark and the fox was getting angry. His legs hurt, so he gave up in the end. Walking away, he said, "I'm sure the grapes were sour anyway."

Q.5 Translate the following passage from Gujarati/Hindi to English: (Any One)

(07)

A. એક દિવસ સિંહ, શિયાળ અને વરુ એક સાથે શિકાર કરવા ગયા. આખો દિવસ તેઓએ ખૂબ જ પ્રયત્ન કર્યો, પરંતુ કંઈ પણ સંતોષકારક ન મળ્યું. છેક બપોર પછી તેઓ એક હરણને પકડી શક્યા. ત્રણેય જાનવરોએ ગરીબ પ્રાણીને ઘેરી લીધું અને શક્ય તેટલી ઝડપથી તેની હત્યા કરી દીધી. પછી તેઓએ તેમનો ખોરાક વહેંચવાનું નક્કી કર્યું. સિંહ જંગલનો સ્વામી અને શક્તિમાં બધાથી શ્રેષ્ઠ હતો. તેથી, જ્યારે તેમણે બધા માટે ખોરાક વહેંચવાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો ત્યારે અન્ય જીવો સંમત થયા.

OR

जीवन अनिश्चितताओं से भरा है। कल के बारे में कह पाना मुश्किल है क्योंकि जो हम सोचते हैं वैसा ही हो, ज़रूरी नहीं है। पर इसका यह अर्थ भी नहीं कि हम प्रयास करना छोड़ दें। हमें हर दिन अपने आप को पहले से बेहतर बनाना चाहिए यानी हमें हर दिन को पूरी तरह जीना चाहिए। किसी ने कहा है कि जितना हमारे मन में है, हम अक्सर उससे कम ही पाते हैं। यदि ये सच है तो हम क्यों न उससे ज़्यादा को लक्ष्य बनायें ताकि हमें उतना ही मिल जाए, जितना हम चाहते हैं। भविष्य में चाहे जो हो, प्रयास कभी कम न रह जाए।

Q.5 Translate the following passage from English to Gujarati/Hindi:

(07)

B. Nationalism is a greater thing than we think of it. It not just means talking good things about our nation. Rather it takes our entire existence to prove that whether we are nationalist or not. Sometimes, our small effort in uplifting our countryman can also add to our journey towards becoming a true nationalist. The sense of nationalism does not allow us to be cruel towards our other countrymen.

647510

BA0HinFC606B

Seat No : _____

B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination
March/April -2020

FOUNDATION HINDI: RASHMIRATHI EVAM VYAKRAN (FOUNDATION - 6)

Marks: 70

Time: 2:30 Hours

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- प्रश्न १ दिनकरजी की प्रमुख काव्य-कृतियों की चर्चा करते हुए उनमें 'रश्मिरथी' का स्थान निर्धारित कीजिए। (१४)
- अथवा
- प्रश्न १ 'रश्मिरथी' काव्य की कथावस्तु अपने शब्दों में बताते हुए उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।
- प्रश्न २ 'रश्मिरथी' के नायक कर्ण की चारित्रिक विशेषताएँ बताइए। (१४)
- अथवा
- प्रश्न २ 'रश्मिरथी' के काव्य सौंदर्य का परिचय दीजिए।
- प्रश्न ३ खण्डकाव्य के लक्षणों के आधार पर 'रश्मिरथी' का मूल्यांकन कीजिए। (१४)
- अथवा
- प्रश्न ३ 'रश्मिरथी' काव्य के आधार पर परशुराम का चरित्र - चित्रण कीजिए।
- प्रश्न ४ 'रश्मिरथी' में निरूपित आधुनिक समस्याओं की चर्चा कीजिए। (१४)
- अथवा
- प्रश्न ४ "रश्मिरथी' काव्य में कल्पना और इतिहास का सुंदर समन्वय हुआ है" - युक्तियुक्त चर्चा कीजिए।
- प्रश्न ५(अ) शीर्षक देकर भावात्मक कहानी लिखिए। (०७)
- एक गरीब लकड़हार - जंगल में नदी तट पर लकड़ी काटने जाना - कुल्हाड़ी पानी में गिर गयी - निराशा - भगवान को याद करना - वनदेवता का प्रकट होना और सोने की कुल्हाड़ी देना - अस्वीकार - चाँदी की कुल्हाड़ी देना - अस्वीकार - लोहे की कुल्हाड़ी देना - स्वीकार - वन देवता ने प्रसन्न होकर तीनों कुल्हाड़ियाँ दे दी - सीख।
- अथवा
- एक किसान - आलसी बेटे - किसान की मरणासन्न स्थिति - बेटों को बुलाना - खेत में खजाना है - किसान की मृत्यु - पुत्रों द्वारा खजाने की खोज - न मिलना - खेत में बीज बोना - अच्छी फसल - खजाना मिल गया - सीख।
- प्रश्न ५(ब) किसी एक विषय पर निबंध लिखिए: (०७)
- (१) हिन्दी है हमारी राष्ट्रभाषा।
 - (२) आतंकवाद - एक समस्या।
 - (३) मेरा प्रिय साहित्यकार।
